MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
ABIGAIL LOFARO

Seduta tat-30 ta' Marzu, 2012

Citazzjoni Numru. 640/2009

A.J.D Tuna Limited (Registration C 26300)

vs

Gerald Jean Lubrano detentur tal-passaport Numru 08BA53192

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat ippresentatat mis-socjeta' attrici fl-1 ta' Lulju, 2009, li *in forza* tieghu, wara li ppremettiet :

1. Illi s-socjeta' rikorrenti hija kreditrici tal-intimat fis-somma ta' erba' mitt elf Euro (€400,000) kwantu flejjes avvanzati lill-intimat mis-socjeta' rikorrenti esponenti, liema flejjes u somma dovuta kellha tithallas permezz ta' hlasijiet fit-30 ta' Gunju, 2006, fil-11 ta' Marzu, 2007, fil-11 ta' Marzu, 2008 u fil-11 ta' Marzu, 2009, liema hlasijiet izda baqghu ma sarux mill-intimat bil-konsegwenza li l-ammont kollu avvanzat mis-socjeta' rikorrenti esponenti

huwa illum dovut flimkien mal-imghaxxijiet dekorribbli mid-dati miftehma ghal kull hlas sal-effettiv pagament tas-somma kollha llum dovuta;
2. Illi s-socjeta rikorrenti esponenti ghamlet diversi talbiet ghall-hlas tal-ammont dovut illum ossija l-ammont fuq imsemmi ta' erba' mitt elf Euro (€400,000) kemm bil-kitba u kemm verbali izda l-intimat qieghed jahrab mill-obbligu tieghu tal-hlas u qieghed jinjora t-talbiet varji li sarulu u qeghdin isirulu u sahansitra llum lanqas ma huwa jwiegeb ghat-telefonati li jsirulu minn rapprezentanti tas-socjeta' esponenti rikorrenti fuq in-numru tat-telefon cellulari tieghu;
3. Illi ghalhekk qieghda ssir din il-kawza sabiex jigi kkanonozzat l-imsemmi kreditu ta' erba' mitt elf Euro (€400,000) favur is-socjeta' rikorrenti esponenti flimkien mal-imghaxijiet legali mid-data ta' kull skadenza u data miftehma ghall-hlas sal-effettiv pagament tal-ammont u dan flimkien mal-ispejjez gudizjarji inkluz dawk tal-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju li l-hrug tieghu qieghed jigi mitlub kontestwalment ma dan ir-rikors;

Talbet li l-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex ghar-ragunijiet premessi :

(1) Tikkundanna lill-intimat ihallas is-somma ta' erba' mitt elf Euro (€400,000) kwantu flejjes avvanzati lill-intimat mis-socjeta' rikorrenti esponenti, liema flejjes u somma dovuta kellha tithallas permezz ta' hlasijiet fit-30 ta' Gunju, 2006, fil-11 ta' Marzu, 2007, fil-11 ta' Marzu, 2008 u fil-11 ta' Marzu, 2009, liema hlasijiet izda baqghu ma sarux mill-intimat bil-konsegwenza li l-ammont kollu avvanzat mis-socjeta' rikorrenti esponenti huwa llum dovut u ezigibbli;

Bl-imghaxxijiet legali mid-data ta' kull skadenza u data ghall-hlas ta' partijiet mill-ammont dovut sa l-effettiv pagament u bl-ispejjez inkluz dawk tal-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju li l-hrug tieghu qieghed jigi mitlub kontestwalment ma dan ir-rikors, kontra l-intimat li minn issa huwa ngunt ghas-subizzjoni;

Rat il-lista tax-xhieda tas-socjeta' attrici;

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut, li in forza taghha huwa eccepixxa :

1. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-att u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez fil-konfront tas-socjeta' attrici;
2. Illi jigi eccepiet in-nullita tal-azzjoni stante illi kif patwit bejn il-partijiet skond skrittura datata 11 ta' Marzu 2006 il-partijiet qablu illi kull litigazzjoni tkun riferuta lil Kamra tal-Kummerc tal-Libya u kull interpretazzjoni tal-istess kuntratt tkun skond il-Ligi u gurisprudenza tal-Ligi Libjana ai temini tal-Klawsola hdax (11), klawsola li tiddetermina l-gurisdizzjoni fejn setghet ssir kull azzjoni ta' litigazzjoni bejn il-partijiet;
3. Illi kull interpellanza fil-gurisdizzjoni Maltija hija vessatorja u irregolari aktar u aktar meta ma sar ebda tentattiv fil-gurisdizzjoni maghzula u patwita bejn il-partijiet;
4. Il-konvenut ma jismux Gerald Jean Lubrano, izda Gerald Lubrano;
5. Illi ghaldaqsent din l-Onorabbli Qorti ghandha tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-talbiet attrici;

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenut;

Semghet lix-xhieda li gew prodotti;

Rat id-dokumenti li gew esebiti, il-provi kollha li tressqu u l-atti ta' dan il-procediment;

Il-Qorti rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat illi l-kawza hija differita ghallum ghas-sentenza dwar it-tieni u it-tielet eccezzjonijiet tal-konvenut;

Ikkunsidrat :

Illi din il-kawza tittratta talba ghall-kundanna kontra l-konvenut ghas-somma ta' erba' mitt elf Euro (€400,000) li jirrapprezentaw flus avvanzati lilu mis-socjeta' attrici bl-imghax u bl-ispejjez legali.

Illi l-konvenut eccepixxa fost eccezzjonijiet ohrajn in-nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' din il-Qorti stante li skond skrittura datata 11 ta' Marzu 2006 il-partijiet kienu qablu illi kull litigazzjoni tkun riferuta lil Kamra tal-Kummerc tal-Libya u kull interpretazzjoni tal-istess kuntratt tkun skond il-Ligi u gurisprudenza tal-Ligi Libjana.

Illi l-Qorti tirrileva illi l-iskrittura privata imsemmija u li tinsab esebita a fol. 13 tal-process giet iffirmata bejn Charlie Azzopardi ghan-nom tas-socjeta' attrici u Patron Group Ltd ghan-nom ta' Manarat Ashel for Fishery li hija kumpanija Libjana, izda il-Qorti tirrileva illi l-konvenut huwa firmatarju fuq din l-iskrittura u l-pagament ta' erba' mitt elf ewro (€400,000) lill-istess konvenut huwa regolat mill-istess skrittura. Il-Qorti tirrileva ukoll illi li kieku l-konvenut ma kienx partecipi ghall-istess skrittura, wiehed jista' jifhem li l-konvenut ma kienx konxju mill-pattijiet u l-obbligazzjonijiet naxxenti mill-istess skrittura, izda dan certament mhwiex il-kaz stante li l-konvenut huwa firmatarju fuq l-istess skrittura. Kif jghid tajjeb il-konvenut, jekk is-socjeta' attrici hasset li l-konvenut ma kellux ikun parti mill-iskrittura u ma kellux ikun marbut bl-istess, allura l-istess konvenut ma kellux jiffirma l-iskrittura. Minn naha taghha, s-socjeta' attrici tikkontendi illi l-obbligi tal-konvenut versu is-socjeta' attrici jemanu minn obligazzjoni kummercjali li hija totalment indipendenti mill-iskrittura tal-11 ta' Marzu 2008, izda is-socjeta' attrici naqset milli tipproduci il-prova f'dan ir-rigward.

Illi fir-rigward tat-tieni eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta u cioe' in-nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' din il-Qorti biex tisma u tiddeciedi il-kaz, il-Qorti rat illi il-klawsola numru 11 tal-iskrittura esebita a fol 15 tal-process tghid hekk:

"The agreement is being drawn up in three copies two in English and one in French and it is agreed that any interpretation of any of these clauses in this Contract shall be in terms of Libyan Law and jurisprudence or under arbitrar of Libyan Chamber of Commerce".

Ikkunsidrat :

Illi din il-klawsola hija wahda cara u ma thalli ebda ombra ta’ dubju dwar l-intenzjoni tal-partijiet, u cioe’ dik li, f’kaz ta’ nuqqas ta’ qbil dwar l-interpretazzjoni ta’ xi klawsola tal-istess ftehim, tkun il-Ligi u l-gurisprudenza Libjana li tirregola l-istess ftehim jew, tali disgwit jigi deciz minn arbitru tal-Kamra tal-Kummerc Libjan. F’dan l-istadju huwa opportun li ssir referenza ghall-principju legali pacta sunt servanda u ghall-Artikolu 992 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta’ Malta li jghid hekk:

“(1) Il-kuntratti magħmula skond il-liġi għandhom saħħa ta’ liġi għal dawk li jkunu għamluhom.
(2) Dawn il-kuntratti ma jistgħux jiġu mħassra ħlief bil-kunsens ta’ xulxin tal-partijiet, jew għal raġunijiet magħrufin mil-liġi”.

Illi ai termini tal-istess Artikolu, il-Qorti ser tara il-gurisprudenza relattiva ghall-principju hawn fuq imsemmi, fosthom:

- Grace Spiteri vs Carmel sive Lino Camilleri et (deciza nhar it-30 ta’ Mejju 2002 mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili) fejn gie ritenut li “Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa’ dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettat u li hi l-volonta’ tal-kontraenti kif espressa…li kellha tipprevali u trid tigi osservata. Pacta sunt servanda”;

- Onor. Edgar Cuschieri nomine vs Perit Gustavo R. Vincenti (deċiża nhar it-13 ta’ Frar 1950 mill-Qorti tal-Appell) fejn gie dikjarat li “gjaladarba kuntratt ghandu forza ta’ ligi bejn il-partijiet li jaghmluh, l-interpretazzjoni tieghu tinnecessita li wiehed jestraja minnu, skond ir-regoli maghrufa, l-volonta komuni reali konsegwita mill-kontraenti”;

- Eric Schembri et nomine vs Lewis Baldacchino (deciza nhar il-11 ta’ Novembru 1997 mill-Qorti tal-Appell)

u

Raymond Vella, Joseph Vella vs Neil Duffy, Kim Duffy (deċiża nhar it-22 ta' Lulju 2010 mit-Tribunal Ghal Talbiet Zghar) fejn gie ritenut li "l-qofol u pediment ta' kull ligi li qatt saret biex tirregola l-konvivenza socjali bbazata fuq l-obligazzjoni sa' mill-bidu, cioe' ir-rationalis principium, huwa l-pacta sunt servanda";

- Frank Salt Real Estate Limited vs Edward Anthony Ellul Sullivan f'ismu proprju u in rapprezentanza tas-socjeta' Sullivans Limited (deċiza nhar it-8 ta' Jannar 2010 mill-Qorti tal-Appell), fejn, b'referenza ghal Artikolu 992 tal-Kap. 16 citat aktar 'il fuq, gie ritenut li "strettament u korrettement interpretat, b'dan il-provvediment il-ligi tenfasizza l-kuncett illi dak il-kuntratt ma jistax jigi rizolut, in linea ta' principju, bis-semplici volonta' unilaterali u ta' xi parti kontraenti, u in effetti, l-istess provvediment jissokta jipprovdi illi l-kuntratt ma jistax jigi mhassar hlief bil-kunsens ta' xulxin tal-partijiet jew ghal ragunijiet maghrufin fil-ligi".

Illi il-Qorti tara illi m'ghandhiex ghalfejn tidhol f'aktar dettal dwar l-intenzjoni tal-partijiet fil-kaz odjern u dwar kif tali intenzjonijiet ghandhom jigu rispettati, u dan ghaliex il-klawsola numru 11 tal-iskrittura privata hija cara u ma thalli ebda ombra ta' dubju dwar il-fatt li l-partijiet dejjem kellhom l-intenzjoni li tali skrittura tigi interpretata u, f'kaz ta' disgwit, tigi applikata minn arbitru tal-Kamra tal-Kummerc Libjan. Dwar klawsoli li jeskludu l-gurisdizzjoni tal-Qrati ordinarji, l-Qrati taghna kellhom diversi opportunitajiet sabiex jaghtu l-interpretazzjoni u decizjonijiet, fosthom il-kawza fl-ismijiet Calibre Industries Ltd Vs Muscat Motors Ltd deciza nhar il-25 ta' Frar 2005 mill-Qorti tal-Appell fejn gie dikjarat li:

"Il-principju tal-eskluzzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qrati ordinarji huwa ben accettat u rispettat inkwantu dan huwa espressjoni tal-volonta` tal-kontraenti li ghal kull fini u effett tal-ligi jammonta ghal-ligi bejn l-istess partijiet" u gie dikjarat ukoll li madanakollu, "jkun hemm cirkostanzi meta, bl-agir ta' parti, id-dritt tal-parti l-ohra li tottieni sodisfazzjon ghall-pretensjonijiet taghha permezz tal-intervent tal-arbitri skond ma jkun provdut fil-kuntratt, jigi

stultifikat. F'dawn ic-cirkostanzi l-Qrati dejjem sostnew li l-parti interessata ghandha dritt li tirrikorri lill-Qorti".

Il-Qorti tirrileva li s-socjeta' attrici ma gabet ebda prova sabiex twaqqa' l-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-qrati ordinarji u ma werietx li hemm cirkustanzi tali li jaghtu lok ghal din il-qorti sabiex tisma u tiddeciedi l-kaz. Ghalhekk, ai termini tal-istess kawza msemmija fil-paragrafu precedenti, u in sostenn tal-gurisprudenza citata aktar 'il fuq relatata mal-principju tal-pacta sunt servanda, l-ftehim bejn il-partijiet huwa vinkolanti bejniethom u ghalhekk, it-tieni eccezzjoni qeghda tintlaqa mill-Qorti.

Ikkunsidrat :

Illi dwar it-tielet eccezzjoni, u cioe' li ma sar ebda tentattiv fil-gurisdizzjoni maghzula u pattwita bejn il-partijiet da parti tas-socjeta' attrici, il-Qorti tirrileva wkoll li l-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-qrati ordinarji m'hijiex wahda assoluta, specjalment meta ma jkunx possibbli li l-arbitragg bejn il-partijiet isir. F'dan l-istadju, il-Qorti tirreferi ghall-kawza fl-ismijiet Calibre Industries Ltd v. Muscat Motors Limited deciza nhar il-25 ta' Frar, 2005 mill-Qorti tal-Appell Civili fejn gie ritenut li:

"arbitragg ma jistax isir jekk iz-zewg partijiet ma jikkollaborawx ghall-esekuzzjoni tieghu u kwindi l-atturi wahedhom zgur ma setghux jaghmlu dan u fil-fehma tal-Qorti ma setghux jaghmlu haga ohra hlief jistitwixxu l-kawza fejn allura l-konvenuti kellhom bil-fors jrrispondu"

Illi dik il-Qorti ghamlet referenza wkoll ghall-kawza fl-ismijiet Gatt vs Facchetti deciza nhar l-10 ta' Ottubru 2003 mill-Qorti tal-Appell "favorevolment ghall-attur ghaliex il-Qorti dehrilha li l- konvenut ma kienx ta' kaz ghall-interpellazzjonijiet tal-attur li allura ma kellu ebda alternattiva ohra hlief li jiftah il-kawza".

Illi, ai termini tal-gurisprudenza citata, ghalhekk jfisser li kieku s-socjeta' attrici gabet prova li ghall-anqas ghamlet tentattiv sabiex tiehu d-disgwit bejn il-partijiet quddiem il-fori pattwiti bejn il-partijiet (u li ghalihom il-konvenut kien

partecipi u l-obbligazzjonijiet u l-pattijiet tieghu huma naxxenti mill-istess skrittura kif diga' diskuss aktar 'il fuq), allura il-Qorti kienet tikkunsidra tali interpellazzjonijiet u tasal ghall-konkluzjoni u d-decizjoni taghha dwar jekk interpellazzjonijiet iwasslux ghall-eliminazzjoni ta' dik il-klawsola, izda dan is-socjeta' attrici m'ghamlitux.

Illi ghalhekk, il-Qorti qeghda tilqa' wkoll it-tielet eccezzjoni mressqa mill-konvenut.

Ghaldaqstant, din il-Qorti taqta' tiddeciedi din il-kawza billi tilqa' t-tieni u t-tielet eccezzjonijiet tal-konvenut u tichad it-talbiet attrici, bl-ispejjez kontra s-socjeta' attrici.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------